

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 104

číslo: 9

3. března 2024

Cena: 12 Kč

Malá postní úvaha

Vážení a milí přátelé, vstoupili jsme do čtyřicetidenního přípravného období před Velikonocemi. Pokládám si otázku, jestli má naše tradice co říci i lidem, kteří nepatří k církvi a nepovažují se za křesťany, ale přesto různými způsoby prožívají svoji osobní spiritualitu, ať už je jakákoliv. A myslím si, že má. Tak mi dovoluji nabídnout vám tímto krátkým zamyšlením jakousi univerzální variantu, která by mohla být blízka všem lidem, kteří vnímají, že člověk má i svoji duchovní podstatu, nejen tu materiální.

Žijeme ve velmi hektickém světě plném změn a stresů, který na nás má náročné požadavky. Náš každodenní život není jednoduchý. Ať už pracovní či rodinný. Neustále řešíme různé potřeby a nutnosti. Řešíme, řešíme, řešíme a řešíme. Večer jsme pak rádi, že je den za námi, můžeme si chvilku odpočinout, než se vzbudíme do nového rána a celý ten kolotoč pokračuje znovu. A...

Přichází otázka - kam vlastně tolik utíkáme? Proč se tolik namáháme?

K čemu to všechno je? Jaký je náš cíl? Neztratili se v tom všem naše dřívější sny a plány?

Jenže tyto a podobné otázky nemáme v běžném životě moc čas vědomě si pokládat. Víme o nich, ale kdo by se jimi mohl zabývat, když musí do práce, na nákup, uklidit, učit se s dětmi...

A právě tady si myslím, že je prostor pro postní dobu, která by mohla být odrazovým můstkem k určitým změnám. Možná by nám křesťanská tradiční praxe mohla říct, že je občas nutné se trochu zastavit, nadechnout, věnovat se tomu, čemu chceme a ne musíme. Potkat se sám se sebou a říct si, jestli žiji tak, jak chci, jestli třeba nedělám něco špatně a případně, co a jak chci a mohu změnit. A potkat se nejen se sebou, ale i s tím, kdo nás převyšuje a my tušíme, že tu je, ale třeba jsme ho zatím příliš nehledali. Můžeme mu říkat třeba Bůh...

Aleš Toman

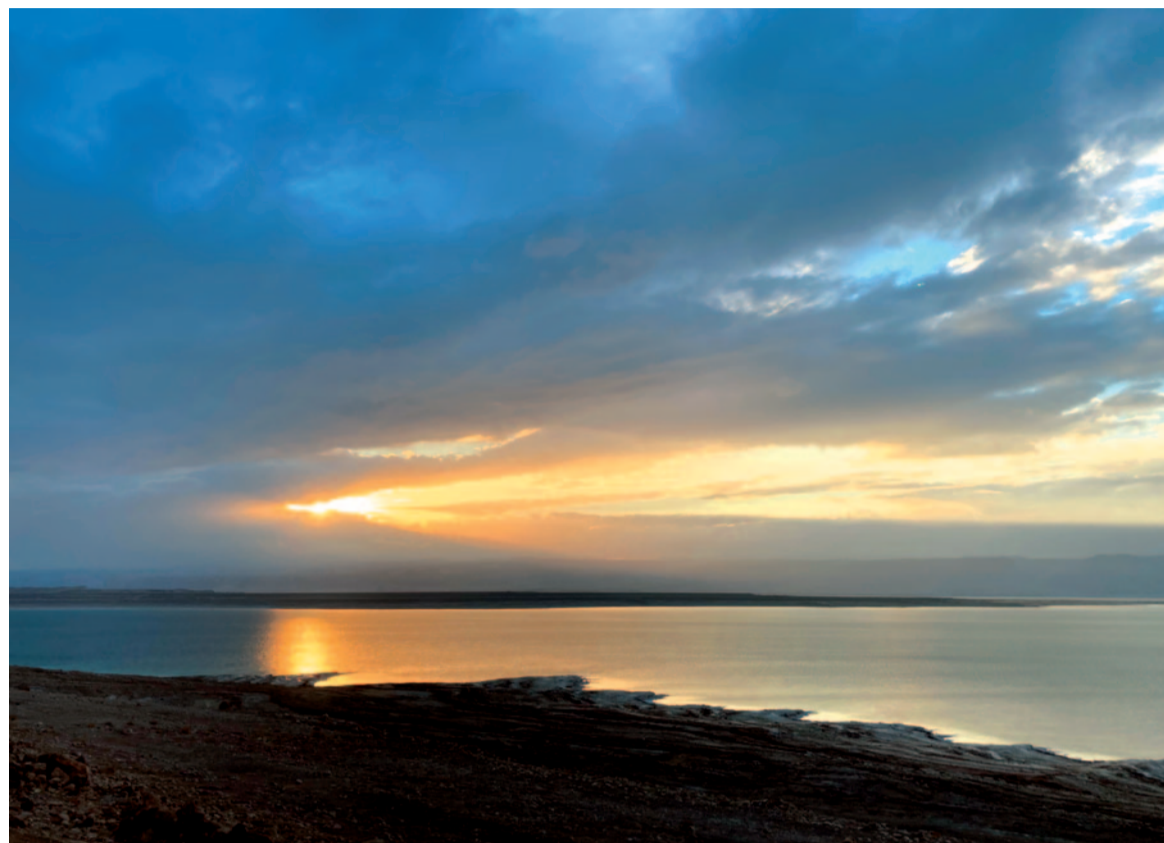
„Představte si, že sedíte v koncertním sále a nasloucháte kouzelné hudbě, když tu si najednou vzpomenete, že jste zapomněli zamknout auto. Máte o to auto strach, nemůžete však odejít ze sálu a nemůžete se již ani těšit z hudby. A to je dokonalý obrázek života, jak ho žije většina lidí.“

Anthony de Mello

Udelenie sviatosti jáhenskej v Bratislave

Cirkev československá husitská v Bratislave oznamuje, že 11. 2. 2024 bola dvom našim príslušníkom cirkvi, Pavlovi Novotnému a Petrovi Mojžiškovi, udelená sviatosť jáhenská. Sviatosti sa zúčastnili pražský biskup David Tonzar a slovenský biskup Jan Hradil, za univerzitu prodekan Jan Blahoslav Lášek a bývalá děkanka Kamila Veverková, za laikov podpredseda diecéznej rady Jiří Balajka - o 9. hodine pred plnou modlitebnou v Bratislave. Bohoslužieb sa zúčastnili aj umelci, hudobníci a zazneli Dvořákové biblické piesne. Jáhenské svätenie nám prinieslo duchovnú radosť. Pretože obaja jáhni majú ešte jeden rok husitskej teológie a potom bude nasledovať kňazské svätenie. Brat Pavol Novotný bude farárom v Košiciach a Peter Mojžišek v Bratislave. Ďakujeme Pánu Bohu za udelenie radosti.

Jan Hradil (zkráceno)

Poznání a láska

Na cestě po Jordánsku jsem si znovu připomněl, že když navštívíte cizí zemi, nepoznáte ji za pár dnů. Nepoznáte ji plně, ani kdybyste jí putovali křížem krážem po mnoho let. Vždycky tam budou zákoutí, která vám zůstanou neznámá. Dokonce i ta místa, o kterých si myslíte, že je už znáte, vás mohou překvapit nečekaným objevem.

Platí to nejen o zemích, jimiž procházíte jako poutník či turista, ale platí to především o lidech, o vnitřních krajinách duší. Žádného člověka nelze dokonale poznat, číst si v něm jako v otevřené knize. Člověk je tajemství, protože je obrazem Boha – největšího Tajemství. Neznáme ani sami sebe, natož své bližní. Poznáváme jen to, co nám druhý člověk odhalí, anebo co přestaneme skrývat sami před sebou.

Biblickou metodou, jak poznávat, je milovat. V biblické řeči se oba pojmy – poznání a láska – vlastně překrývají. Například poznat ženu znamená milovat se s ní. A milovat ji znamená poznávat ji. Niterná souvislost mezi poznáním a láskou se vyjevuje v mezilidských vztazích, ve vztahu k zemi a přírodě, a také ve vztahu mezi člověkem a Bohem. Neboť Bůh se dává poznat lidské duši, která láskou odpovídá na jeho lásku.

Apoštol Pavel použil zvláštního slovního obratu: „Kdo miluje Boha, je od něho poznán.“ Jinými slovy: Je milován Bohem. Toto je třeba si uvědomit, zvnitřnit, přivlastnit a prožít. Toto je smyslem spirituality: poznat, že jste milováni. Čím více na lásku odpovídáte láskou, tím lépe poznáváte sebe, lidi i svět a ve všem se nabízí příležitost vnímat a zakoušet Boží přítomnost.

Poznání vede k domýšlivosti, kdežto láska buduje. Jestliže si někdo myslí, že něco už plně poznal, ten ještě nepoznal tak, jak je třeba. Kdo však miluje Boha, je od něho poznán. (1. Korintským 8,1-3)

Lukáš Bujna

Boží vůle má přednost

Apoštol Pavel povzbuzuje věřící v Efezu, aby žili způsobem hodným povolání, které dostali, neboť každému byly uděleny duchovní dary v dostatečné míře. Tak určil jedny za apoštoly, jiné za kazatele, jiné za misionáře, aby připravili křesťany k úkolům, které mají plnit... Mají se vzájemně snášet a odpouštět si, ale **nade všechno mají mít lásku a v srdci Kristův pokoj**. Jde o formu života, která odpovídá Božím plánům.

Každá činnost může být povoláním, i když obsahuje těžkosti života. Bůh má s každým z nás své plány, ovšem je třeba se rozhodovat podle jeho poznané vůle. Máme se rozhodovat pro to, co jsme opravdu promysleli, přijali a co v nás zapustilo kořeny. To, co se nás z Božího slova hluboce dotklo, si dobře zapamatujme a podle toho žijme. Znovu se k tomu vracejme, aby se v nás posílil vnitřní člověk. Tak se staneme

spolupracovníky tvůrčí Boží moci. Svět evangelium téměř nezná a navíc ho většinou odmítá, ale bývá citlivý na lásku, kterou máme vyzařovat kolem sebe. Apoštol Pavel nám připomíná: „**Dary jsou sice rozmanité, ale je jeden Duch. A jsou rozličné síly, ale je pouze jeden Bůh. On to všechno ve všech působí.**“ To je základem naší víry, podle toho pozná i okolí podstatu Kristovy nadějně zvěsti. Naše dny jsou příležitostí k zamyšlení nad naším působením: opravdu žijeme svou vírou, nadějí a láskou? Neboť Pán chce potěšit naše srdce a utvrdit nás v každém dobrém díle!

Při pohledu na zamračené tváře lidí, na odpadky v ulicích, na počárané zdi a korupční skandály nás napadá, že s lidmi není něco v pořádku: chybí jim vnitřní řád. Ale kde ho vzít? Stará pravidla někteří odhodili jako zbytečné přežitky a uvedené jevy jsou výsledkem vnitřního

neklidu a povrchnosti. Moudrý Augustin sice napsal, že „lidské srdce je nepokojné, dokud nespočine v Bohu“, ale většina lidí to odmítá. Muž z 5. století jednak neznal internet, nechodil do nočních klubů a vůbec přece nevěděl, jak chutná třeba marihuana.

Ale na rozdíl od většiny my přece věříme ve všudypřítomného Boha, Stvořitele nebe i země: víra v jeho dokonalou lásku a starost o každého z nás dává duši vnitřní klid a pravou naději. Ale tuto křesťanskou víru je třeba stále posilovat, když se nás chtějí zmocnit vnější temnoty.

Proto: ráno pozdravme Boha třeba krátkou modlitbou a poslechněme radu žalmisty: „Svěř svou cestu Hospodinu, doufej v něho, on sám bude jednat!“ A to si denně často opakujme. A večer poděkujme za Boží pomoc a ochranu. Jednoduché, ale účinné!

Miloslav Fiala

Nic

Opakovaně se mi stává, že na našich slavnostních bohoslužbách si „připadám jaksi ukraden“. Asi je to dáno jakýmsi triumfalismem, který je zde, byť se snažíme tvářit skromně, přesto často přítomen. Vždy mi běží hlavou slova proroka Izaiáše: *Že se mi chodíte ukazovat! Kdo po vás chce, abyste šlapali má nádvoří? Nepřinášíte už šalebné obětní dary, kouř kadidla je mi ohavností, i novoluní, dny odpočinku a svolaná shromáždění; ničemnost a slavnostní shromáždění, to nemohu vystát. Z duše nenávidím vaše novoluní a slavnosti, jsou mi jen na obtíž, jsem vyčerpan, když je musím snášet.* (Iz 2,12-14)

Proč o tom píšete? Asi proto, že mi vždy byly cizí takové ty naše lidské pózy, kdy se tváříme, jak máme věci pevně v rukou, jak toto dobře umíme... Prostě jakékoliv velikášství, pozérství, nabubřelost..., ať už v oblasti komerční sféry, politiky, ale i v běžném soužití a žel i v prostředí církevním, jsou mi navýsost protivné.

Na druhou stranu, když i ve větším shromáždění zakouším autenticitu víry, i těch, kteří shromáždění vedou, a třeba liturgie a kázání se povede, pak je radost být při tom.

Rád bych zde v této souvislosti vzpomněl na jednu příhodu z naší náboženské obce. Párkrát do roka vydáváme Zpravodaj, kde informujeme o naší činnosti a zveme na akce a také na „slavnostní bohoslužby“. Vždy je zde nějaké zamyšlení, které je nejčastěji uvozeno nějakou biblickou pasáží. Asi to znáte i z vašich farních tiskovin. No a v jednom takovém Zpravodaji jsme použili slovo z Mt 18,20: „Neboť kde jsou dva nebo tři shromáždění ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“

A co se nestalo? Prostě závěr tohoto verše jsme chybně přepsali, vlastně jen vypadlo jediné písmeno, a to poslední h. Najednou se obsah úplně proměnil. Tam, kde jsou dva nebo tři shromáždění v Kristově jménu, tak tam uprostřed je najednou nic.

A od té doby, zvláště, když při liturgii na daném místě zpívám: Kristus prostřed nás, tak mne vždy tak trochu mrazí a říkám si, je zde skutečně s námi? Vždyť to, že to verbálně verifikujeme, ještě neznamená, že je to tak. Tedy já věřím, že On tam s námi je, ale možná je naší nabubřelostí, náboženskou sebejistotou, lacinou zbožností umlčen a zahnán někam do kouta. A my mu tak nedovolíme, aby k nám promluvil nebo se nás dotkl..., a pak nám tedy skutečně zůstává jen to ubohé nic.

Prostě na první pohled vypadá hrozně, ale při hlubším zamyšlení si můžeme uvědomit jednu pozitivní skutečnost, která by nás mohla vést i někam dál. Protože takové nic se může stát i něčím velkým.

Vždyť v těchto souřadnicích uvažoval už velký mystik Mistr Eckhart: „Bůh je opravdu NIC. Aby ses ty mohl setkat s Bohem, který je nic, i ty sám se nejdříve musíš stát ničím. Nic nevědět, nic nechtít, nic nebyť. Nefixovat se na žádné něco. Staň se nikým, svobodným od všeho lpění, vyprázdněným i od sebe samého. Pak teprve se setkáš s Bohem, jako nahý s nahým. Až budeš svobodným nic, Bůh tuto nicotu vyplní a zcela prostoupí tvůj život, neboť tam nenarazí na překážky tvých pout k věcem.“ Kéž bychom dokázali opouštět své velikášství, své pózy, své jistoty a více se stávali ničím. Pak bychom třeba našeho Pána lépe poznávali a potkávali jej v nicotě našich životů.

Daniel Majer

Z kazatelského plánu

Třetí neděle postní

Stále upírám své oči k Hospodinu, on vyprostí ze sítě mé nohy. Obrát' ke mně svou tvář, jsem tak sám, tak poníženy. (Žalm 25,15-16)

První čtení: Exodus 20,1-17

Tužby postní:

2. Abychom Boží království a jeho spravedlnost hledali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom svých hříchů litovali a své bližní nesoudili, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože Vykupiteli, skrze svého Syna si nás povoláváš k životu víry. Prosíme tě, zachovej nám podíl na Nové smlouvě, kterou tvůj Syn zpečetil vlastní krví! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 1. Korintským 1,18-25

Evangelium: Jan 2,13-22

Verš k obětování: Žalm 42,3

Verše k požehnání: Žalm 84,4-5

Modlitba k požehnání:

Bože Vykupiteli, děkujeme ti, že na pouti životem nás přivádíš ke zdrojům živých vod. Dovol nám osvěžit se z tvého pramene, abychom s novou silou pokračovali na cestě do tvého království! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 68, 77, 87, 246, 323

Světlo uvnitř chrámu

*V postní době vám webové stránky nakladatelství Bibliion každou středu přináší inspirativní texty, vybrané z chystané knihy amerického teologa Stanleyho Hauerwase. Pročtěte přípravy na největší křesťanský svátek v sebereflexi a soustředěné citlivosti na Ježíšova slova z kříže:

„Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

Co si s takovým výkřikem počít, jde-li o Božího Syna? Nemůžeme potlačit myšlenku: „Jestliže jsi Boží Syn, máš něco takového říkat? Jestli jsi Bůh, jestli jsi druhá osoba Boží Trojice, jak můžeš být opuštěn?“ Tenhle Bůh má očividně problém.

V žalmech najdeme hojně starších vyjádření opuštěnosti Bohem, ale předpokládáme, že žalmy vyjadřují naše zoufalství, náš pocit opuštěnosti, a ne opuštěnost Boží. Proto máme za to, že se nehodí, aby se Bůh modlil žalmy.

Při setkání s těmito slovy z kříže se skoro nemůžeme vyhnout tomu, abychom se Boha snažili chránit před tím, že je Bůh. Proto také hledáme nějaké vysvětlení, jak nebo proč mohl Ježíš tato slova opuštěnosti pronést.

Myslíme si, že je to ve skutečnosti velmi prosté: Ježíš

Nad Písmem

Vyčištění chrámu

Nacházíme se někde **uprostřed** postní doby. Text evangelia, určený na dnešní neděli, v nás může probudit řadu rozporupných obrazů a emocí. **Jak si vlastně představujeme Pána Ježíše?**

Představy bývají různé. Fantazii se ani zde meze nekladou. Ježíš je zobrazován různě: jednou jako bezvousý mladík s téměř dívčí přislazenou tváří, jindy jako tmavý, zarostlý, asketický typ a ještě jindy jako světlomasivý urostlý mládenec. Vzpomínám si na jedny bohoslužby v Hradci Králové, kde spolu střídavě sloužili dva současní biskupové – brněnský Juraj Dovala a náš královéhradecký – Pavel Pechanec. Jedna starší sestra, sedící za mnou, se obracela ke své kolegyni a jejich službu komentovala: „To je celý Pán Ježíš,“ když liturgii vedl brněnský bratr biskup, a stejně tak, když pokračoval náš bratr Pavel Pechanec – dotyčná sestra pronesla – poněkud hlasitě: „No tohle je přece také celý Pán Ježíš!“ A přitom oba bratři jsou po fyzické stránce naprosto odlišné osobnosti!

Podobně rozmanité bývají představy o Ježíšově povaze. Asi nejčastější je představa o tichém, pokorném, nevýbojném, nekonfliktním člověku. Od toho se pak odvíjí představa o jeho následovnicích, křesťanech, kteří jsou, anebo by jistě **měli** být, spíše nenápadní, téměř až uťápnutí, pasivní (mouchy, snězte si mě). Odkud se tyto scestné představy berou? Odpovídají věrně předloze – totiž evangeliu?

Dáte mi jistě za pravdu, že právě to dnešní svědectví Janova evangelia naprosto vybočuje ze všech našich zažitých představ. Ježíš vstupuje do chrámu. Najednou se rozhorlí. Převrací stoly směnárníků a prodavačů zvířectva na chrámovém nádvoří. Do vzduchu létají mince, pokladničky, klece s holuby, bečící ovce, kozy a penězoměnci zmateně pobíhají, lidé vykřikují, pohoršují se, zkrátka: zmatek nad zmatek.

Kdo vlastně je – tento **rozhorlený** Ježíš? Někteří z přihlížejících na chrámovém nádvoří odpovídají: „**To je ten prorok z Galileje.**“ Ježíš tímto svým provokujícím jednáním navazuje na tradici SZ proroků, kteří svá varovná, kritická i povzbuzující slova často doprovázeli **výstižným gestem nebo dramatickým jednáním**. Např. chodili s chomoutem kolem krku nebo s roztrženým rouchem, a tak viditelně, nepřehlédnutelně, znázorňovali skutečnost, o níž lidé vůbec nechtěli slyšet. (Takhle to s vámi dopadne: chomout na krku!) Jistě to mělo svůj význam. Když lidé **nechtějí** slyšet, tak snad se tímto způsobem alespoň někdo přinutí, aby se zastavil a zamyslel nad tím, co mu Hospodin, skrze svého služebníka, chce povědět.

musel zemřít, protože jsme potřebovali a stále potřebujeme, aby nám bylo odpuštěno. Tento náhled však – a v tom je jeho ironie – přesouvá pozornost z Ježíše na nás. To je ovšem, obávám se, osudný posun, protože jakmile si začneme myslet, že všechno je jenom o nás, o naší potřebě odpuštění, kříž zahalí banalita a zakryje před námi skutečnost, že právě zde máme nejprve a především vidět Boha...

Knihy S. Hauerwase vychází 28. března 2024, předprodej bude brzy spuštěn.

Půst

Půst napomáhá krystalické proměně umět si odříct dobré jídlo a pití mít duši obnaženější
Dokážu se postit při modlitbách za přítele pak mi náhle dojde že Stvořitel je největší přítel a mohu s ním promluvit o všem

Olga Nytrová

Jan 2,13-22

Jan Werich kdysi řekl, že divadlo je dění, které nutí člověka **dívat se a divit**. A tehdy v Jeruzalémě na chrámovém nádvoří se opravdu odehrává divadlo v pravém slova smyslu. **Údiv** je prvním předpokladem k tomu, abychom vzali Ježíšova slova znovu vážně. Trochu mi to připomíná razii dnešní policie a celníků, když vpadnou neohlášené do nějaké vietnamské tržnice. Ježíš převrací stoly směnárníků a prodavačů holubů. Chová se – přinejmenším podivně. Jak to jde dohromady s jeho opakovaným voláním: „Miluj bližního svého?“ – Ježíš planoucí hněvem. Ale i přitom je to Ježíš **milující**. I tohle dělá z lásky. Člověk potřebuje vědět, jak to s ním vypadá. A kdybychom chtěli vždycky a za každou cenu si nikoho nerozžněvat, není to správné. Ježíš to na jiném místě evangelia potvrzuje, když varuje: „Běda vám, když vás budou všichni chválit!“

Nám se většinou dobře čtou a poslouchají všechna ta místa v Bibli, kde se něco děje – a přitom nás se to jakoby netýká. Konkrétně dnešní neděli máme radost z toho, jak se Ježíš vypořádával s tím mumrajem na chrámovém nádvoří. S tou vietnamskou tržnicí. Jak to tam pěkně „vyčistil“. Myslíme si, že se na to můžeme jenom se zalíbením a v pohodě dívat. Jenže – ono to vyhnání z chrámu a rozmetání stolů se týká i nás. Nebo lépe řečeno **právě** nás.

Připravujeme se na velikonoční svátky, uklízíme své příbytky, gruntujeme, vyhazujeme všechno zbytečné a nepotřebné, všechno, co zabírá místo i světlo. Každý rok o tom hovoříme, každý rok si důrazně připomínáme, že stejný, ovšem vzhledem k naší budoucnosti a věčnosti – mnohem důležitější – by měl být i ten úklid **vnitřní**. Úklid nitra, srdce. Pán Ježíš se nijak nevnučuje, ale budeme-li o to stát, určitě přijde. Ne ovšem tak, jako chodí sousedka na kafe si nezávazně pokecat. Přijde, aby nám v srdcích uklidil. Jeho návštěva bude možná bolet, tak, jako bolela ty vyhnání prodavače a směnárníky. I my se musíme mnohého vzdát, opustit, na co Pán Ježíš ukáže, ale tato domnělá ztráta se nám mnohonásobně vrátí. Tak, jako se vrátila samotnému Ježíšovi. Ztratil sice svůj život na dřevě kříže, ale Bůh mu jej ve slavném vzkříšení – vzkříšení nedělního rána a prázdného hrobu – vrátil.

A stejnou budoucnost, díky jeho oběti, oběti, která se již **nemusí** opakovat nekonečnou řadou zabíjených beránků v jeruzalémském chrámu – smíme vyhlížet a očekávat i my. Amen.

Benjamin Mlýnek

Pane, věříme, že ty nepohrdáš ničím, co jsi stvořil, a odpouštíš všem, kdo k tobě přicházejí s pokáním. Prosíme, vzbud' v nás ty sám opravdovou lítost, abychom od tebe mohli přijmout odpuštění a pokoj. Společně voláme: **Pane, smiluj se, Kriste, smiluj se, Pane, smiluj se!**

Rozhovor s umělou inteligencí o významu písmena „X“ a Elonu Muskovi

Elon Musk si oblíbil písmeno „X“ především kvůli jeho univerzálnosti a symbolické hodnotě. „X“ je často spojováno s neznámým, neznámou veličinou nebo neznámou budoucností, což odráží Muskův zájem o průzkum a objevování. Dále ho inspiruje „X“ jako symbol rychlosti a technologického pokroku, což se odráží v jeho projektech jako Hyperloop nebo SpaceX. „X“ rovněž symbolizuje křížení a spojování různých oborů, což je jedna z Muskových strategií při rozvoji jeho podnikatelských aktivit. Celkově lze říci, že písmeno „X“ ztělesňuje Muskův vizionářský přístup a touhu po inovacích a průlomových technologiích.

Není známo, zda Elon Musk při výběru písmena „X“ pro své projekty zohledňoval jeho historický význam jako tajného symbolu křesťanů v dobách pronásledování. Výše uvedené důvody pro jeho oblíbení písmena „X“ se soustředí především na jeho univerzálnost, symboliku neznáma a budoucnosti, rychlost a spojování různých oborů. Je možné, že Musk má pro to vlastní výklad, který se liší od historických kontextů.

Záhadnost Muskovy zaujatosti pro písmeno „X“ se stala předmětem mnoha úvah. Sám to svedl na náhodnou příhodu v již neexistujícím baru Blue Chalk v Palo Alto. O názvu Muskovy společnosti prý rozhodla servírka, že se jí víc líbí název X.com. V Psychology Today Leon F. Selzer diskutoval o „nihilistických“ hodnotách a poznamenal, že je to asociace se vším od nacistického hákového kříže přes varování před nebezpečím se zkríženými hnáty. V New York Times novinářka napsala, že Musk možná chtěl poukázat na příslušnost ke „generaci X“.

Elon Reeve Musk (* 28. června 1971 Pretorie) je podnikatel a inženýr z Jihoafrické republiky. Založil kosmickou společnost SpaceX a stál u vzniku automobilky Tesla, kterou nyní řídí.

Také koupil společnost Twitter a přejmenoval ji na X. V minulosti spoluvlastnil internetový platební systém PayPal.

V lednu 2021 jej agentura Bloomberg poprvé označila za nejbohatšího člověka světa, s majetkem převyšujícím 200 miliard dolarů. O toto prvenství na čas přišel, ale v květnu 2023 se nejbohatším člověkem opět stal...

vztah mezi těmito dvěma písmeny podle umělé inteligence „není evidován. Písmena jsou součástí odlišných abeced a mají různé etymologické a kulturní kořeny“.

Nenechali jsme se odbýt, trvali na svém, že nejde pouze o číselný význam „první - jedna“. Máme totiž na mysli význam „první“ v tom smyslu, že „X“ alias Chí u řeckého Χριστός, tedy Kristus jako první spojení s Bohem stejně jako u alef – je to nejvyšší a zároveň začátek. Matematické vysvětlení není podstatné...

V tom nám umělá inteligence dala za pravdu: „Oba symboly jsou považovány za významné a mají náboženský význam jako začátek, jednota nebo spojení s Boží podstatou v různých kulturoreligiálních kontextech.“

Ale že by Elon Musk se svým čipem do mozku Neuralink a vysvětlením, proč používá písmeno „X“, evokoval spíše než objevitele nového stvořitele, to umělá inteligence odmítá jako pouhou spekulaci.

Mírko Raduševič

Můžete si přečíst

Zamyšlení nad knihou Von Horvátha Století ryb aneb mládež bez Boha

Škoda, že u dnešních nakladatelů zapadl do zapomenutí jeden z velkých německy píšících spisovatelů Ödön von Horváth (1901-1938). Kritikové tvrdí, že tento autor je po Brechtovi umělecky největším dramaticky píšícím německým spisovatelem. Známy je jeho protifašistický postoj, proto z Německa musel emigrovat přes Vídeň do Paříže. Z jeho děl je u nás nejnámější divadelní hra Povídky z Vídeňského lesa. Z mnoha jeho románů a dramát jsme pro tuto rubriku vybrali knihu v originále nazvanou „Jugend ohne Gott“ (Mládež bez Boha), v českém překladu „Století ryb“ (Odeon 1970), což je název kapitoly, ze které můžete níže číst ukázky. Jde o kriminální zápletku, kdy je zabit mladý muž a učitel, svědek vraždy, se rozhodne pátrat po vrahovi na vlastní pěst podle svého morálního imperativu.

Autor Ödön von Horváth se v románu necítí jako čtyřicetiletý učitel příliš starý a v době mezi dvěma světovými válkami se ptá stejně jako my dnes: „Je propast mezi námi hlubší, než bývá mezi generacemi?“

Následně si odpovídá: „Dnes si myslím, že je nepřekonatelná. To, že tihle hoši odmítají všechno, co mně je svaté, to by ještě nebylo tak zlé. Horší je, že to odmítají, když to neznají. Ale nejhorší je, že to vůbec ani poznat nechtějí! Nenávidí všechno myšlení. Kašlou na lidi! Chtějí, aby se z nich staly stroje, šrouby, kola, písky, řemeny – ale ještě raději než stroji by byli municí – bombami, šrapnely, granáty. Jak rádi by zhebli na nějakém bojišti! Jméno na pomníku padlých je snem jejich puberty.“

Následně Horváth tuto generaci definuje: „Žijí v ráji hlouposti a jejich ideálem je výsměch. Přicházejí chladné časy, století ryb... Země se dostává do znamení Ryb. Lidská duše bude nehybná jako tvář ryby.“

Při čtení Horváthovy knihy možná i vás napadne, zda my dnes stejně jako on téměř před sto lety necítíme, že „propast mezi námi (je) hlubší, než bývá mezi generacemi“. Necítíme i my, že dnešní mladí slovy Horvátha „kašlou na lidi a že jsou z nich stroje“? Že za pomoci umělé inteligence se z nich stávají „roboti“? Vzpomeňme na výtky našich rodičů vůči nám. Není to vždy jen generační posun, kdy nová generace se zdá té odcházející generaci „cizí“, počínaje slovním vyjadřováním a konče využíváním nejnovějších výtvarných děl. Hlavní ale je, kam generace míří, zda mezi sebou nerozpoutá zlo a ničivé elementy. Jak píše Horváth, hlavně aby se z lidské duše nestala nehybná tvář ryby.

red

Môžu stroje mysliet?

Umělá inteligencia (skratka AI z angl. artificial intelligence) je, ak známe, simulovanie inteligentného riešenia problémov strojom. Počítačový systém, ktorý rieši plánovaciú úlohu, ešte nemusí byť inteligentný, ak vypočíta niekoľko tisíc variantov, vyhodnotí ich a vyberie z nich optimálny variant. Inteligentný systém by bol skôr taký, ktorý by dokázal generovať len tie varianty, ktoré sú zmysluplné a prichádzajú v konečnom štádiu rozhodovania do úvahy.

Zjednodušene povedanú otázku „Môžu stroje mysliet?“ riešili už od 17. storočia viacerí filozofovia, často len vo filozofickej rovine. Od polovice 19. storočia, najmä však v 20. storočí spoločne s veľkým rozmachom vedy sa začali ľudia pokúšať o zostrojenie strojov, ktoré by boli schopné riešiť niektoré činnosti namiesto ľudí. Zámerom všetkých vynálezov bolo a je uľahčiť a zjednodušiť prácu človeka. Chce ľudstvo nahradiť seba v rôznych pracovných oblastiach?

Umelý Ja

Aký by to bol svet, keby ľudia boli umelí alebo keby roboti boli ľuďmi? Prevláda názor, že pre to, aby niečo malo vedomie, je nutné, aby malo dostatočne vyvinuté fyzické telo. Nemusí to byť telo v biologickom zmysle, ale niečo také, čo je schopné pozorovať svoje okolie, pohybovať sa v ňom a zasahovať do neho. Robot to určite môže, tým sa od nás ľudí nelíši. Vnímame a aktivitu je možné chápať ako dve stránky jedného senzomotorického spojenia. A práve to sa môže ukázať ako podstatné. Uvedené vlastnosti dajú ako súvisia so vzťahom (či človeka alebo robota) k sebe samému –

k svojmu Ja. Nejde o dajaký vnútorný model seba, ale o nábeh k niečomu podstatnejšiemu, teda k Ja vtelenému a vsadenému do sveta. „Keď dokážeme vytvoriť stroj schopný získavať senzomotorické znalosti a používať ich a keď bude taký stroj schopný uvažovať o prostriedkoch a cieľoch, bude mať svoje vlastné subjektívne hľadisko.“ (J. Kiverstein). Podľa iného názoru je nevyhnutným predpokladom subjektívnosti a vedomia existencia živého a žitého, teda s homeostatickou reguláciou v zmysle sebatvorivých systémov. Také „sebaudržanie“ je zdrojom zmyslu a účelu pre určitý organizmus. Tento zmysel či účel je pre dotýčny organizmus vnútorný (nie prisúdený vonkajším pozorovateľom). Ďalší názor presúva dôraz na „intersubjektívnosť“. Komunita tvorí podmienky pre vzájomnú interakciu. Potom to u každého recipročne formuje individuálne ponímanie seba samého (Ivan M. Havel).

Výzvy pri implementácii etiky

Čím ďalej tým viac je umelá inteligencia v rôznych podobách súčasťou našej každodennosti, od používania smartfónov (cez rôzne

aplikácie, vrátane úprav fotografií či navigácie), odporúčacích systémov webových vyhľadávačov a sociálnych sietí, prekladových jazykových softvérov, až po samoriadiace autá a roboty. Nachádza si čoraz väčšie uplatnenie v medicíne, doprave, obchode, armáde, výrobe či poľnohospodárstve. Artefakty umelej inteligencie postupne prenikajú do všetkých sfér ľudskej činnosti a majú dopad aj na prírodu.

Skúmanie eticko-normatívnych aspektov umelej inteligencie spadá predovšetkým do kompetencie aplikovanej etiky, najmä etiky umelej inteligencie. Tá sa v súčasnosti musí vyrovnávať s viacerými problémami

a výzvami, medzi ktoré patrí aj problém jej (ne)etickej implementácie do praxe. Veľkou výzvou pri posudzovaní systémov AI z pohľadu etiky je nájsť vhodné nástroje, vďaka ktorým v nej dokážeme lepšie uchopiť idey spravodlivosti a férovosti. Teda také, pomocou ktorých by sme dokázali premýšľať hlbšie a radikálnejšie o možnostiach a nástrahách AI a ktoré by viedli k reálnemu sociálnemu progresu a férovému rozdeleniu výhod z používaných systémov AI. (Š. Oreško – J. Podroužek).

Niektoré použitia umelej inteligencie budú v Európe zakázané. Medzi zakázaným využitím umelej

inteligencie sú manipulatívne techniky, systémy zneužívajúce zraniteľnosť niektorých skupín, akými sú deti či ľudia s hendikepom, systémy sociálneho bodovania, či hromadné scrapovanie obrázkov tvári.

Mysliaceho robota dokážeme vytvoriť, ten je schopný vykonávať mnohé činnosti, dokonca lepšie ako človek. Dokonalý robot by ale musel mať schopnosť citu (intuíciu), ktorú zatiaľ nedokážeme vytvoriť u robotov. Myslenie spojené s citom sú vlastnosti, ktoré má len človek. Stroje sú schopné myslenia, ale chýba im cit. Robot je výtvorom ľudskej inteligencie. **Štefan Šrobár**

Dvě ruce

Mám dvě ruce, kterými mohu pomáhat. Přesto občas pláču.

Nelze s nimi obejmout dostatečný počet dětí, které právě přišly o své mámy, ani poskytnout útěchu ženě, která ztratila své pár měsíců narozené a milované dítě.

Nikdy nenakrmím dostatečný počet hladovějících nebo nezakryju každého, komu je zima a volá ve tmě o milosrdenství.

Mohu se zatvrdit vůči bolesti, abych získala zdánlivý klid, ale v konečném součtu zbývajícího času tahle ruleta žádnou výhru nepřinese. Vše je relativní - počasí, pravda, zprávy i politické kampaně. A hodně pozemské pravdy se dá koupit, jen znát cenu.

Je zatraceně těžké být empatem v místě, které miluje své otrokáře. Je to jako zpívat krásnou píseň hluchým. Tak den co den sama sobě vyprávím krásnou báseň o západu slunce. Věnuji lásku každé bytosti, byť sebenepatrnější. Pozoruji svoje dlaně. Jsou vřelé. Stejně jako místo, kde prý máme duši. „Jsi tam?“ Chtěla bych se zeptat. „Jak se cítíš? Jak ti mohu věnovat klid?“ Ale duše je potichu. Mlčky pozoruje moje balancování. Bůh se mnou mluví, ale jeho jazyk se teprve učím chápat... Máme dohodu. Ale nevím, zda mne nechá dokončit můj úkol. Některé věci mohou být dokonalé i v nedokonalosti...

Jako habrový živý plůtek v zimě. Je rezavý. Ale na jaře zase obrazí. Chtěla bych se Ho zeptat, jaké množství lidské křivdy může jeden člověk unést?

Je správná cesta pohodlná? Nebo trochu tlačí jako nové boty, které je potřeba rozchodit?

Koukám na svoje ruce. Jak nedocenený nástroj víry to je! Práce i objetí, útěcha a šance odemknout dveře pravdě... Výsady, které jsou mnohým odepřeny. Bylo by pyšné chtít víc. Překážky jsou v tomhle ringu stejně jen pro zahřátí, získání kondice. Dvě ruce na lásku, soucit a péči stačí.

Hana Mouala

Zprávy

Koncert Jardy Svobody v Husově sboru v České Třebové

V neděli 10. března v 18 h se bude konat v Husově sboru v České Třebové v Mlýnské ulici koncert zpěváka, muzikanta, skladatele, výtvarníka a textaře Jardy Svobody. Nejspíš ho budete znát jako frontmana kapel Otcovy děti a Traband. K zájmu o křesťanství a židovství se dostal přes jiného výrazného písničkáře – evangelického duchovního Svátů Karáska. Tři desky Trabandu získaly výroční cenu Akademie populární hudby Anděl v kategorii „worldmusic“, resp. „folk a country“. V roce 2016 vydal Jarda Svoboda sólovou desku „Solo“. Nyní

vystupuje sám nebo s kapelou Holy Fanda and The Reverends. Na koncertě v České Třebové vystoupí sólově s kytarou a harmoniem, k němuž ho jako doprovodnému nástroji inspiroval zase náš duchovní, básník a písničkář Václav Žďárský, který právě na českotřebovské faře prožil část svého dětství. Vstupné na koncert je dobrovolné a pořádáme ho společně s Českou křesťanskou akademií. Srdečně zveme všechny příznivce propojení živé muziky s texty, které neplavou jen po povrchu. *Za NO CČSH v České Třebové* **Štěpán Klásek a Tomáš Starý**

Pěvecké sdružení moravských učitelů
a Náboženská obec Církve československé husitské,
Praha 1 - Staré Město si Vás dovolují pozvat na

KONCERT PSMU

Pod zřítkou patriarchy ThDr. Tomáše Butty, Th.D. zazní program
Mužská sborová tvorba v Čechách od renesance do současnosti

na programu autoři:

J. G. Handl, B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček, J. B. Foerster, B. Martinů

sbormistr: Jiří Šimáček
soprán: Markéta Fassati

kostel sv. Mikuláše, Staroměstské náměstí,
Neděle - 3. 3. 2024 - 15:00 hodin

Církev československá
husitská

Nadaace
Leoše
Janáčka

Exercicie s Bachem

Ekumenický prostor tvořivé
spirituality ATELIÉR HILDEGARDIS
při sboru Církve československé
husitské Chýnov (Vančurova 516)
vás srdečně zve na
EXERCICIE S JANOVÝMI PAŠIJEMI
J. S. BACHA

pod vedením katolického kněze
P. Michala Pulce
v sobotu 9. března od 10 do 16 h.
Časový rozvrh exercicií:
10.00 - první část exercicií
11.00 - přestávka (káva, čaj)
11.30 - druhá část exercicií
12.30 - oběd (pizza); možnost
krátké vycházky
13.30 - třetí část exercicií
14.30 - přestávka (káva, čaj)
15.00 - čtvrtá část exercicií
16.00 - 17.00 - závěr

Co může účastník této duchovní obnovy očekávat?

- Stručné uvedení do života J. S. Bacha a kontextu vzniku Janových pašijí.
- Výklad biblického textu Janových pašijí.
- Poslech vybraných částí díla (některé sbory, chorály, árie, recitativy).
- Rozjímání při poslechu.
- Setkání s věřící duší v hudbě.
- Možnost vyslechnutí celých Janových pašijí na závěr.

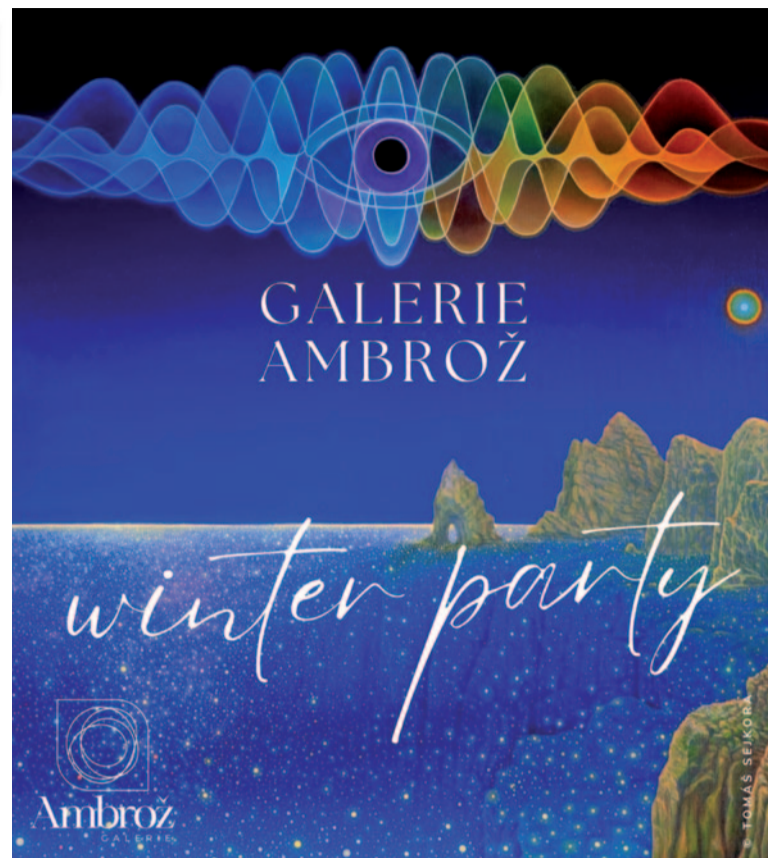
Na setkání s vámi se těší

Ludmila Eleonora Peřinová
a **Kamila Magdalena Lukasová**
(farářka CČSH)

Hledají se dobrovolníci!!

Setkání křesťanů 7. - 9. 6. 2024
- Frankfurt n. Odrou

Mluvíš-li anglicky a/nebo německy a baví tě organizovat zajímavé akce s týmem nadšených lidí, pak je tahle nabídka pro tebe! Tvým úkolem bude starat se o účastníky mezinárodní akce Setkání křesťanů 7. - 9. 6. 2024 ve Frankfurtu n. Odrou. Pořadatelé hledají mladé spolupracovníky z Polska, Slovenska, Maďarska, České republiky a Německa nebo z jiných zemí. Více informací na: vladimir-kmec@gemeinsam.ekbo.de (můžeš psát česky). *red*

Výstava umělců regionu
23. 2. - 14. 4. 2024

Galerie Ambrož - Sbor kněze Ambrože
Církve československé husitské
Vernisáž výstavy 22. února 2024
hudebně doprovází DJ FUN - od 17 hodin.

Výstava otevřena každý PÁ 15-17, SO a NE 13-16. Akce se uskutečňuje za podpory Statutárního města Hradec Králové a Královéhradeckého kraje. děkujeme. Ambrožova 729/1, Hradec Králové. www.cshh.cz

JINDŘICH OPLT
TOMÁŠ SEJKORA
PETR SCHEUER
PETRA SMUTKOVÁ
LUCIE STANKOVÁ
JÍŘÍ TROS
LUCIE VÁCLAVKOVÁ
JANA WIENEROVÁ
MIRO TZ

Z ekumeny

PAPEŽ PŘI MŠI NA POPELEČNÍ STŘEDU:

JEŽÍŠ NÁS VYZÝVÁ, ABYCHOM SE V POSTNÍ DOBĚ NAVRÁTILI DO SVĚHO NITRA

Při mši svatě na Popeleční středu Svätý otec vyzval věřící, aby se vzdali masek a přetvářky, zpomalili spěch svých životů, přijali pravdu o sobě samých a objevili přítomnost Boha ve svém nitru.

Papež František zahájil postní dobu mši svatou v bazilice svatě Sabiny a ve své homilii vybídl věřící, aby přijali Ježíšovu výzvu vrátit se do svého nitra. „Jít do svého vnitřního pokoje znamená vrátit se do srdce, jít z vnějšku do nitra, aby celý náš život, včetně našeho vztahu s Bohem, odrážel naši skutečnost,“ vysvětlil a dodal, že „postní doba nám nabízí příležitost vrátit se ke svému autentickému já a odstranit všechny masky a přetvářky, které příliš často nosíme. Hlas Boha nás vyzývá, abychom vstoupili do svého vnitřního pokoje, abychom se vrátili do svého srdce, protože příliš často se nám stává, že už nemáme svůj klid, zejména ve světě, kde se vše stalo veřejným. Ale právě do tajné komnaty uvnitř každého z nás sestoupil Bůh, aby nás uzdravil a očistil...“ Svätý otec dále pokračoval, že v duchu modlitby a pokory přijímáme popel na hlavu, který nám připomíná, že jsme prach, ale prach, který je Bohem milován a zachovávan: „Popel, který si klademe na hlavu, nás nabádá, abychom znovu objevili tajemství života, a umožňuje nám pocítit, že jsme Bohem milováni věčnou láskou.“ Papež dále vysvětlil, že poznání, že jsme milováni Bohem, nám pomůže pochopit, že jsme povoláni milovat i druhé a že tradiční postní praxe modlitby, půstu a almužny nejsou pouhými vnějšími praktikami, ale cestami, které vedou k našemu srdci, k jádru našeho křesťanského života.

Papež zakončil svou homilii výzvou: „Vraťme se k Bohu celým svým srdcem!“ a povzbudil věřící, aby si během postní doby udělali čas na tichou adoraci, na naslouchání hlasu Boha ve svých životech, a aby se nebáli zbavit se pozemských nástrah a vrátit k tomu podstatnému. Nakonec Svätý otec řekl: „Uznejme, co jsme, prach milovaný Bohem; díky němu se z popela hříchu znovu narodíme k novému životu v Ježíši Kristu a v Duchu svatém.“

Zdroj: cirkev.cz

Postní fazole

Zima je mírná, ale zatím nás neopouští. Proto se může hodit tradiční zimní postní jídlo. Mohou to být postní fazole.

Suroviny: ½ kg fazolí, 1 mrkev, 1 menší celer, 1 žlutá paprika, 1 cibule, 4 stroužky česneku, 1 lžíce mouky, 1 lžička mleté papriky, pepř, nat' petržele. Fazole nejprve propláchneme studenou vodou a ve vodě necháme aspoň osm hodin přes noc. Smysl je ten, že nejen lépe změknu, ale zejména nezpůsobí trávicí potíže, nadýmání. Vodu vylejeme a nalejeme novou. Fazole vaříme a přidáme nařezanou cibuli, celer, petržel, zrnka pepře a papriku. Vaříme, dokud fazole nezměknu. Potom přidáváme mouku na zahuštění. Sůl dáme nakonec, neboť kdybychom ji přidali dříve, zůstane slupka tvrdá. Konečně přidáme rozmačkaný česnek, bobkový list a okořeníme vegetou nebo jiným kořením. *red*

Velikonoční pohádka v Husově sboru v Litomyšli

V úterý 5. března v 18 hodin zveme diváky všech generací do Husova sboru v Litomyšli na Touloucově náměstí na zbrusu novou „Velikonoční pohádku“ v podání Teátru Pavla Šmída, kterou hraje jeho principál spolu s loutkářem a kejkliřem Vojtou Vrtkem. Zatímco Vojtěch coby loutkář má připravené klasické loutkové divadlo, pan učitel v podání Pavla Šmída přichází vybaven jen starou Biblií. Přesto, nebo možná právě proto, spolu dokážou rozehrávat prastarý příběh o lásce a obětování se za druhé, za nás za všechny. Scénu zhotovenou Vojtou Vrtkem malovala Simonetta Šmídová, loutky jsou z dílny Jana Růžičky a celé představení se odehrává v režii Stanislavy Kočvarové. Komu by se nehodilo večerní představení 5. března v 18 hodin, může přijít následující den v 9 hodin, kdy bude v Husově sboru dopolední představení pro speciální školu a klienty Ruky pro život. Díky finančnímu příspěvku města Litomyšl může být vstupné na toto představení dobrovolné. Srdečně zve **Štěpán Klásek**

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Očištění chrámu

V	E	J	Í	T	A	N	H	Y	V	T	J
S	M	Ě	N	Á	R	N	Í	C	I	I	E
Y	Y	Í	Ž	Ě	N	K	E	L	E	V	K
N	Ž	N	I	Í	D	Š	Z	A	S	A	U
L	U	P	I	Č	I	Ú	I	B	L	R	P
B	N	Y	M	Č	A	C	M	T	E	D	U
N	U	Á	K	O	Í	V	A	I	P	Z	J
Z	R	L	D	N	T	A	A	L	Í	U	Í
CH	Z	R	O	V	Á	S	I	D	M	E	C
T	V	K	U	H	O	T	Ě	O	O	A	Í
V	Á	G	P	A	Ě	Ř	S	M	R	R	L
Z	T	I	Ě	D	L	E	Í	J	CH	I	P

ČINY
DĚTI
DOUPĚ
DŮM
HOLUB
CHRÁM

CHROMÍ
LUPÍČÍ
KUPUJÍCÍ
MĚSTO
MODLITBA
NÁDVOŘÍ

PRODAVAČÍ
SLEPÍ
SMĚNÁRNÍCI
STÁNKY
SYN
UZDRAVIT

VEJÍT
VELEKNĚŽÍ
VYHNAT
ZÁKONÍCI
ZVÁT

(Řešení z č. 7: Hříchy.)

Jana Krajčřířiková

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktori: PhDr. Mirko Raduševič, Bc. Ondřej Syrový, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117.

